

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра Публічного управління та адміністрування

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Основи місцевого самоврядування
(обов'язковий)

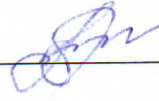
Реалізується в межах освітньої програми: «Публічне управління та адміністрування»

(назва)

за спеціальністю: 281 Публічне управління та адміністрування

(шифр, назва)

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Розробник:

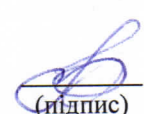
О.П. Славкова, д.е.н., професор кафедри публічного управління та адміністрування, М.Ю.Фігурна асистент кафедри публічного управління та адміністрування

(підпис)

(прізвище, ініціали)

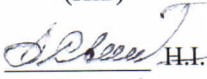
(вчений ступінь та звання,

посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри <u>Публічного управління та адміністрування</u> та <u>адміністрування</u> (назва кафедри)	протокол від <u>24</u> червня 2021 р. № <u>16</u>
	Завідувач кафедри (підпис) О.П. Славкова (прізвище, ініціали)

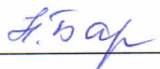
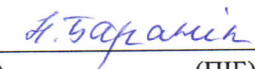
Погоджено:

Гарант освітньої програми Н.Б. Стоволос (підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма Н.І. Строченко (підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана: А.М. Бричко (ПІБ)

 Л.І. Калачевська (ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації ( ) (підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 30.08. 2021 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Основи місцевого самоврядування			
2.	Факультет/кафедра	Факультет економіки і менеджменту / Кафедра Публічного управління та адміністрування			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	ОП- Публічне управління та адміністрування Спеціальність – 281 «Публічне управління та адміністрування»			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)				
6.	Рівень НРК	6 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	Дисципліна викладається на протязі 3 навчального року в I семестрі			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити (120 годин)			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	
	V семестр	8	8	-	104
10.	Мова навчання	українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Славкова Олена Павлівна			
11.1	Контактна інформація	Славкова О.П., д.е.н., професор кафедри публічного управління та адміністрування, кабінет 310 е Ел. адреса: olena.slavkova.snau@gmail.com Фігурна М.Ю. асистент кафедри публічного управління та адміністрування, кабінет 310е			
12.	Загальний опис освітнього компонента	На сьогодні питання про систему органів державної влади та місцевого самоврядування, їх взаємодії є актуальним. Принцип місцевого самоврядування є однією з найважливіших ознак будь-якої демократичної держави, а в Україні після прийняття закону "Про місцеве самоврядування в Україні" залишилося багато складних проблем щодо практичної реалізації теоретичних положень. Одним з головних завдань будь-якої конституції є регулювання способів здійснення державної влади. Характеризуючи державну владу, потрібно виокремити кілька основних складових. Насамперед, це положення про джерело державної влади, її характер, а також про її соціальних носіїв і суб'єктів. У більшості країн, у тому числі в Україні, таким суб'єктом виступає народ.			
13.	Мета освітнього компонента	Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у слухачів сучасних практичних знань, умінь і навичок щодо специфіки інституту місцевого самоврядування контексті теоретичних і фундаментальних засад демократичного врядування.			
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1.Освітній компонент базується на вивченні таких дисциплін як: державне управління, державна політика. 2.Освітній компонент є основою для: організації діяльності державної служби.			
15.	Політика академічної доброчесності	При виконанні практичних завдань та екзаменаційної роботи студент повинен дотримуватися правил академічної доброчесності. У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.			
16.	Посилання на курс у Moodle	I семестр - https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4615			

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹		Як оцінюється РНД
	ПРН 4 Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування	ПРН 5 Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування	
ДРН 1. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде знати: теоретико-методологічні основи здійснення місцевого самоврядування; об'єктивні передумови виникнення місцевого самоврядування як форми народовладдя; концепції місцевого самоврядування; поняття та суть місцевого самоврядування; основні ознаки та принципи місцевого самоврядування.	x	x	Тести множинного вибору
ДРН 2. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде знати специфіку відображення теоретичних засад місцевого самоврядування у чинному законодавстві України; конституційні основи місцевого самоврядування; положення Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", положення Європейської хартії місцевого самоврядування	x	x	Тести множинного вибору
ДРН 3. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде уміти аналізувати основні принципи місцевого самоврядування;	x	x	Тести множинного вибору

проводити аналіз “сильних” і “слабких” сторін принципів автономії місцевого самоврядування; здійснювати аналіз відображення принципів автономії місцевого самоврядування у загальнодержавному правовому полі.			
ДРН 4. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде демонструвати здатність визначати основні тенденції розвитку вітчизняного законодавства у сфері місцевого самоврядування; визначати основні вектори імплементації ЄХМС до українського законодавства..	x	x	Тести множинного вибору, розрахункове завдання, ессе

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу				Рекомендована література ²
	Аудиторна робота			Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. Загальна характеристика системи органів державної влади і місцевого самоврядування в Україні 1. Вступ в навчальну дисципліну, основні визначення, мета, предмет та завдання навчальної дисципліни "Система органів державної влади та місцевого самоврядування". 2. Значення навчального курсу "Система органів державної влади та місцевого самоврядування" для підготовки управлінців у публічній сфері. 3. Конституційні основи системи органів державної влади і місцевого самоврядування. 4. Система органів державної влади та місцевого самоврядування як міжгалузевий управлінський інститут.	2	2		26	
Тема 2. Загальнотеоретичні аспекти організації роботи органів публічної влади в Україні 1. Поняття, види та ознаки органів публічної влади. Система органів публічної влади в Україні. 2. Принципи організації й діяльності органів публічної влади в Україні. 3. Функції та компетенція органів публічної влади. 4. Форми діяльності органів публічної влади. 5. Методи діяльності органів публічної влади.	2	2		26	

Тема 3. Організація роботи місцевих державних адміністрацій 1. Основи організації і діяльності місцевих державних адміністрацій. 2. Система, порядок утворення й будова місцевих державних адміністрацій. 3. Функції та компетенція місцевих державних адміністрацій. 4. Голова місцевої державної адміністрації та його заступники, їх повноваження й організація роботи. 5. Форми і методи діяльності місцевих державних адміністрацій. 6. Відділи, управління та інші органи місцевої державної адміністрації, її апарат, організація їх роботи.	2	2		26	
Тема 4. Організація місцевого самоврядування в Україні 1. Поняття і система місцевого самоврядування в Україні. 2. Територіальна громада — первинний суб'єкт місцевого самоврядування. 3. Функції територіальних громад. 4. Принципи місцевого самоврядування в Україні. 5. Форми безпосереднього здійснення місцевого самоврядування. 6. Функції місцевого самоврядування в Україні Основи місцевого самоврядування. 7. Гарантії місцевого самоврядування в Україні.	2	2		26	
Всього за семестр	8	8		104	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде знати: теоретико-методологічні основи здійснення місцевого самоврядування; об'єктивні передумови виникнення місцевого самоврядування як форми народовладдя; концепції місцевого самоврядування; поняття та суть місцевого самоврядування; основні ознаки та принципи місцевого самоврядування.	- проведення лекційних та практичних занять мультимедійними презентаціями до кожної з тем - виконання тестів множинного вибору	4	- додаткове опрацювання лекційного матеріалу	26
ДРН 2. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде знати	- проведення лекційних та практичних занять мультимедійними презентаціями до кожної з	4	- Додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до представлення практичних	26

специфіку відображення теоретичних засад місцевого самоврядування у чинному законодавстві України; конституційні основи місцевого самоврядування; положення Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”, положення Європейської хартії місцевого самоврядування	тем - виконання тестів множинного вибору		завдань;	
ДРН 3. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде уміти аналізувати основні принципи місцевого самоврядування; проводити аналіз “сильних” і “слабких” сторін принципів автономії місцевого самоврядування; здійснювати аналіз відображення принципів автономії місцевого самоврядування у загальнодержавному правовому полі.	- проведення лекційних та практичних занять мультимедійними презентаціями до кожної з тем - виконання тестів множинного вибору	4	- Додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до представлення практичних завдань;	26
ДРН 4. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде демонструвати здатність визначати основні тенденції розвитку вітчизняного законодавства у сфері місцевого самоврядування; визначати основні вектори імплементації ЄХМС до українського законодавства..	- проведення лекційних та практичних занять мультимедійними презентаціями до кожної з тем - виконання тестів множинного вибору - написання есе	4	- Додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до представлення практичних завдань;	26
Всього годин		16		104

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Есе	20/20%	До 13 тижня
2.	ІРЗ 1(індивідуальне розрахункове завдання)	10/10%	До 7 тижня
3.	ІРЗ 2(індивідуальне розрахункове завдання)	15/15%	До 13 тижня
4.	Тестування	55/55%	Протягом семестру

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Есе	<12 балів	12-14	15-18	19-20
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
ІРЗ 1	<5 балів	5-6	7-8	9-10
	<i>Завдання не виконано</i>	<i>Методика виконання вірна, але наявні суттєві помилки</i>	<i>Завдання виконано, але існують несуттєві помилки</i>	<i>Завдання повністю виконано. Помилки відсутні</i>
ІРЗ 2	<7 балів	7-9	10-12	13-15
	<i>Завдання не виконано</i>	<i>Методика виконання вірна, але наявні суттєві помилки</i>	<i>Завдання виконано, але існують несуттєві помилки</i>	<i>Завдання повністю виконано. Помилки відсутні</i>

5.2. Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Тестування в (Kahoot)	По закінченню кожної теми
2	Заповнення відомостей самооцінювання	По закінченню відповідної теми
3	Письмовий зворотний зв'язок на есе	Протягом 1 тижня після виконання
4	Усний зворотний зв'язок від викладача під час виконання ІРЗ	Під час виконання ІРЗ

5.3. Шкала оцінювання, що діє в Університеті:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	
82-89	добре	

75-81		зараховано
69-74	задовільно	
60-68		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела:

1. Конституція України: від 26.06.96. – Чинний // ВВРУ. – 2005. - № 2. – Ст. 44; <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
2. Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Тези доповідей Третьої щорічної всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 06 грудня 2019 р.). – К.: ТОВ «ВІ ЕН ЕЙ ПРЕС», 2019 - 228 с.
3. Лелеченко А. П., Васильєва О. І., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. / [А. П. Лелеченко, О. І. Васильєва, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук] – К. : – 2017. – 110 с.
4. Врублевський О.С. Співробітництво територіальних громад (бібліотечка місцевого самоврядування. – Київ: ІКЦ «Легальний статус», 2014 – 56 с.
5. Врублевський О. Співробітництво територіальних громад: сучасний стан та перспективи розвитку//Вісник Інституту громадянського суспільства. – №40, грудень, 2016 р. – с.18-19.
6. Практичний коментар до Закону України „Про співробітництво територіальних громад” // <http://www.minregion.gov.ua/napryamkidiyalnosti/regional-dev/rozvytok-mistsevoho-samovryaduvannya/spivrobotnytstvo/praktichniy-komentar-do-zakonu-ukrayini-pro-spivrobotnitstvo-teritorialnih-gromad/>
7. Наказ Мінрегіону від 27.08.2014 № 233 «Про затвердження Примірних форм договорів про співробітництво територіальних громад» та Наказ Мінрегіону від 15.08.2014 № 225 «Про затвердження Порядку формування та забезпечення функціонування реєстру про співробітництво територіальних громад» // <http://www.minregion.gov.ua/napryamki-diylnosti/regional-dev/rozvytokmistsevoho-samovryaduvannya/spivrobotnytstvo/nakazi-minregionu/>
8. Методичні рекомендації щодо практичного застосування положень Закону України «Про співробітництво територіальних громад» в частині організації та юридичного оформлення співробітництва // <http://www.minregion.gov.ua/napryamki-diylnosti/regional-dev/rozvytokmistsevoho-samovryaduvannya/spivrobotnytstvo/metodychni-rekomendatsiyispirobotnytstvo/>
9. Методичні рекомендації щодо практичного використання примірних форм договорів про співробітництво територіальних громад // <http://www.minregion.gov.ua/napryamki-diylnosti/regional-dev/rozvytokmistsevoho-samovryaduvannya/spivrobotnytstvo/metodychni-rekomendatsiyi-shhodopraktichnogo-vikoristannya-primirnih-form-dogovoriv-pro-spivrobotnitstvoteritorialnih-gromad/> 105
10. Довідка щодо стану реалізації договорів про співробітництво територіальних громад відповідно до Закону України «Про співробітництво територіальних громад» // <http://www.minregion.gov.ua/napryamki-diylnosti/regionaldev/rozvytok-mistsevoho-samovryaduvannya/spivrobotnytstvo/dovidka-shhodostanu-realizatsiyidogovoriv-pro-spivrobotnitstvo-teritorialnih-gromad-vidpovidnodo-zakonu-ukrayini-pro-spivrobotnitstvo-teritorialnih-gromad/>
11. Міжмуніципальне співробітництво: навчальний посібник / Уклад.: В. Вакулєнко, О. Ігнатенко, Г. Борщ, О. Курт, Ф. Тедік, Т. Журавель. – К. : Фенікс, 2012. – 392 с.
12. Про затвердження Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні//розпорядження Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2014 року № 333-р.
13. Міжмуніципальне співробітництво: збірник нормативно-правових та інформаційно-аналітичних документів/ Укладачі: Т.В. Журавель, Д.Ю. Записний, Р.П. Чухвицький. – Київ, 2015. – 154 с.
14. Співробітництво територіальних громад (міжмуніципальне співробітництво – ММС): Навчально-практичний посібник/ За заг. редакцією Толкованова В.В., Журавля Т.В. – Київ. 2016. – 154 с.

Допоміжні джерела:

15. Карпінський Б.А. Функціонування міст – важлива складова державотворчого патріотизму нації./Б.А. Карпінський, Г.О. Комарницька // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка»: зб.наук. пр. / Ред. кол.: Черничко Т. В. (гол. ред.) та ін. – Мукачево: Мукачівський державний університет, 2016. – Випуск 1(5). – С. 228-236.

16. Комарницька Г.О. Вплив формування територіальних громад як чинник розвитку бізнессередовища/Г.О. Комарницька, Л.М. Мельник // Науковий вісник НЛТУ України. / Збірник науково-технічних праць. Випуск 26. 2ек. Львів -2016р. - 416 с. С.108 – 126.
17. Toolkit manual inter-municipal cooperation. 2010. – 105 р. // <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&Ref=IMC%20Toolkit%202&Language=lanEng>

Інформаційні ресурси

18. Сервер Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua/> 45. Міністерство фінансів України <http://www.minfin.gov.ua/>
19. Державна фіскальна служба <http://www.customs.gov.ua/>
20. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку <http://www.ssmsc.gov.ua/>
21. Рахункова палата України <http://www.ac-rada.gov.ua/>
22. Ліга Бізнес Інформ: www.liga.net/
23. Нормативні акти України: www.nau.kiev.ua
24. Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва: <http://www.dkrp.gov.ua/control/uk/index>
25. Державний комітет статистики України: www.ukrstat.gov.ua
26. Національний інститут стратегічних досліджень <http://www.niss.gov.ua>
27. Сайт Президента України <http://www.president.gov.ua>
28. Сайт Кабінету Міністрів України. <http://www.kmu.gov.ua/control>
29. Сайт Львівської обласної ради. <http://www.kmu.gov.ua/control>
30. Сайт Національного агентства України з питань державної служби <http://www.nads.gov.ua/control/uk/index>
31. Портал Центру політико-правових реформ <http://www.pravo.org.ua/>
32. Портал Інституту соціології Національної академії наук України <http://isoc.com.ua/institute/>
33. Інтернет-портал для управлінців <http://www.management.com.ua>
34. Адміністративно-управлінський портал <http://www.aup.ru/>

35. Рецензія на робочу програму (силабус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента гарантом або членом проектної групи	Так	Ні	Коментар
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	x		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)	x		
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	x		

Член проектної групи ОП

публічного управління та адміністрування
на адміністрування
 (назва)

Бірюков А. С.
 (ПІБ)

А. С. Бірюков
 (підпис)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	x		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	x		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	x		
Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)	x		
Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної схеми	x		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання (ДРН)	x		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для відповідного рівня вищої освіти	x		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	x		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	x		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	x		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН)	x		
Література є актуальною	x		
Перелік навчальних ресурсів містить необхідні для досягнення ДРН програмні продукти	x		

Викладач кафедри публічного управління та адміністрування

Л. І. Караченко